Adolygiad cyflym o effeithiolrwydd ymyriadau ar gyfer mynd i'r afael ag allgáu digidol mewn oedolion hŷn

Rhif Adroddiad RR0023 (Mawrth 2024)

CRYNODEB GWEITHREDOL

Beth yw Adolygiad Cyflym?

Mae ein hadolygiadau cyflym (RR) yn defnyddio amrywiad ar y dull adolygu systematig, gan dalfyrru neu hepgor rhai cydrannau i gynhyrchu'r dystiolaeth i hysbysu rhanddeiliaid yn brydlon gan gadw sylw at ragfarn ar yr un pryd.

Ar gyfer pwy mae'r Adolygiad Cyflym hwn?

Awgrymwyd y cwestiwn uchod gan Gofal Cymdeithasol Cymru (SCW).

Cefndir / Nod yr Adolygiad Cyflym

Oedolion hŷn yw'r gyfran fwyaf o bobl nad ydynt yn defnyddio'r rhyngrwyd. Gyda digideiddio cynyddol gwasanaethau, yn enwedig y rhai a ddarperir gan SCW, mae'n bwysig deall y ffordd orau o gefnogi oedolion hŷn i oresgyn yr heriau maen nhw'n eu hwynebu wrth gyrchu neu ymgysylltu â'r byd digidol (at ddefnydd personol). Nod yr adolygiad cyflym hwn oedd asesu effeithiolrwydd ymyriadau i fynd i'r afael ag allgáu digidol mewn oedolion hŷn (60 oed a hŷn). Gall allgáu digidol ddigwydd oherwydd problemau gyda chymhelliant (os nad yw pobl yn gweld pam y gallai'r rhyngrwyd fod yn fuddiol), hygyrchedd (methu â chyrchu'r rhyngrwyd yn gorfforol), gallu (diffyg sgiliau i ddefnyddio'r rhyngrwyd) neu fforddiadwyedd (methu â fforddio mynediad i'r rhyngrwyd) technoleg ddigidol.

Canlyniadau

Adolygiad o'r sylfaen dystiolaeth

- Roedd yr adolygiad yn cynnwys tystiolaeth oedd ar gael hyd at fis Tachwedd 2023. Cyhoeddwyd yr astudiaethau sydd wedi'u cynnwys rhwng 2018 a 2023.

Maint y sylfaen dystiolaeth

- Cafodd 21 o astudiaethau cynradd cymharol eu cynnwys yn yr adolygiad cyflym: 3 treial dan reolaeth ar hap, 10 o astudiaethau dan reolaeth ar hap, ac 8 o astudiaethau ar ôl heb eu rheoli.
- Cynhaliwyd astudiaethau yn UDA (n = 6), Corea (n = 3), Canada (n = 2), Mecsico (n = 2), Awstralia (n = 1), China (n = 1), yr Iseldiroedd (n = 1), Periw (n = 1), Portiwgal (n = 1), Singapore (n = 1), a Sbaen (n = 1). Cynhaliwyd un astudiaeth ar draws sawl gwlad gan gynnwys y DU, Latfia, Gwlad Pwyl a Phortiwgal.
- Fodd bynnag, roedd dulliau ymyrryd yn amrywio'n sylweddol, roedd pob un yn cynnwys elfen addysgol. Ymhlith y dulliau roedd y rhai â chydran rhwng cenedlaethau (n = 4), y rhai a gafodd eu hymgorffori mewn gwasanaethau presennol (n = 3), a'r rhai a greodd feddalwedd cyfrifiadurol wedi'i theilwra (n = 2). Ymgorfforodd un ymyrraeth gêm ar-lein, ac roedd un ymyriad wedi'i anelu yn benodol at addysgu cyfranogwyr i ganfod twyll ar-lein. Dosbarthwyd y 10 astudiaeth sy'n weddill fel ymyriadau addysgol mwy traddodiadol.

- Roedd y mesurau canlyniadau yn cynnwys: mabwysiadu technoleg, llythrennedd digidol (gan gynnwys dirprwyon ar gyfer llythrennedd digidol), canfyddiadau cyfranogwyr o ddefnyddio technoleg (gan gynnwys galluoedd eu hunain), derbynioldeb ymyriadau a chost-effeithiolrwydd.

Canfyddiadau allweddol a sicrwydd y dystiolaeth

- **At ei gilydd, adroddodd yr holl astudiaethau ganfyddiadau o blaid yr ymyriadau.**
- Mae tystiolaeth sicrwydd isel sy'n awgrymu y gall ymyriadau llythrennedd digidol gan gynnwys ymyriadau sydd wedi'u hymgorffori mewn gwasanaethau presennol **gynyddu'r nifer sy'n manteisio ar dechnolegau digidol mewn oedolion hŷn.**
- Mae tystiolaeth sicrwydd isel sy'n awgrymu y gall ymyriadau llythrennedd digidol traddodiadol ac ymyriadau sy'n ymgorffori gemau, meddalwedd cyfrifiadurol wedi'i theilwra, dulliau pontio'r cenedlaethau, neu addysgu sgiliau llythrennedd digidol penodol (canfod twyll), **wella llythrennedd digidol fel canlyniad annibynnol, ac amrywiaeth o ddirprwyon ar gyfer llythrennedd digidol.**
- Mae tystiolaeth sicrwydd isel iawn **y gall ymyriadau rhwng y cenedlaethau wella llythrennedd e-iechyd a lleihau technoffobia** mewn oedolion hŷn.
- Mae tystiolaeth sicrwydd isel sy'n dangos **bod ystod o ymyriadau fel y rhai sy'n defnyddio meddalwedd gyfrifiadurol wedi'i theilwra, dulliau pontio'r cenedlaethau, y rhai sydd wedi'u hymgorffori yn y gwasanaeth presennol ac ymyriadau llythrennedd digidol traddodiadol yn effeithiol wrth wella hunan-ganfyddiadau cyfranogwyr.**
- Mae tystiolaeth sicrwydd isel i awgrymu bod **oedolion hŷn yn derbyn ymyriadau addysgol.**
- Mae tystiolaeth sicrwydd isel iawn i awgrymu y **gallai ymyriadau addysgol fod yn gost-effeithiol**.

Goblygiadau Ymchwil a Bylchau Tystiolaeth

- Roedd mwyafrif yr astudiaethau sydd wedi’u cynnwys yn yr adolygiad hwn o ansawdd isel.
- Nid yw'n glir a fyddai canfyddiadau astudio yn gyffredinol i'r DU.
- Roedd mesurau canlyniadau yn heterogenaidd ar draws astudiaethau gan ei gwneud hi'n anodd cymharu'r canfyddiadau'n uniongyrchol.
- Dim ond un astudiaeth a asesodd gost-effeithiolrwydd ymyrraeth addysg ddigidol.
- Ni wnaeth unrhyw astudiaeth adrodd ar ymyriadau i fynd i'r afael â rhwystrau iaith, er enghraifft, y gall pobl nad Saesneg yw eu hiaith gyntaf eu hwynebu.
- Nid oedd unrhyw astudiaeth yn canolbwyntio'n benodol ar ymyriadau i wella mynediad at, neu fforddiadwyedd y rhyngrwyd a thechnolegau digidol i oresgyn allgáu digidol.
- Mae angen ymchwil pellach o ansawdd uchel yn y DU i ddeall effeithiolrwydd a chost-effeithiolrwydd ymyriadau ar gyfer mynd i'r afael ag allgáu digidol mewn oedolion hŷn yn well.

Goblygiadau Polisi ac Ymarfer

- Amlygodd yr adolygiad cyflym hwn **fanteision posibl ystod o ymyriadau addysgol aml-gydran cymhleth**, yn enwedig o ran gwella llythrennedd digidol, ac mae'n awgrymu bod oedolion hŷn yn derbyn yr ymyriadau hyn.
- Er mwyn lleihau allgáu digidol ymhlith oedolion hŷn, mae tystiolaeth yn awgrymu y gallai fod yn bwysig sicrhau bod rhwystrau strwythurol, megis mynediad i'r rhyngrwyd a fforddiadwyedd dyfeisiau yn cael eu dileu. Fodd bynnag, dylid ystyried ac asesu cost y ddarpariaeth.
- Gall ymyriadau addysgol helpu i leihau rhwystrau canfyddiadol o ran technolegau digidol sy'n cyfrannu at allgáu digidol (gan gynnwys diffyg hyder, ofn a phryder, neu ddiffyg gallu canfyddedig.
- Mae'n bwysig ystyried y dylai oedolion hŷn feddu ar y sgiliau i wneud dewis gwybodus i ryngweithio â gwasanaethau hanfodol yn gorfforol (all-lein) neu'n ddigidol. Gyda digideiddio cynyddol gwasanaethau, mae'n bwysig nad yw aelodau hŷn o'r gymuned nad ydynt am ddefnyddio technolegau digidol, yn cael eu gadael ar ôl neu dan anfantais.

Ystyriaethau economaidd

- Mae'n bwysig ymchwilio ymhellach i gost-effeithiolrwydd cymharol a derbynioldeb datrysiadau gofal cymdeithasol digidol yn erbyn y gofal personol traddodiadol.
- Mae sylfaen dystiolaeth bresennol fwy o ran lleihau allgáu digidol mewn datrysiadau gofal iechyd na datrysiadau gofal cymdeithasol.

Canfuwyd bod datrysiadau technolegol i wella llif data cleifion rhwng iechyd a gofal cymdeithasol yn Lloegr yn darparu buddion ariannol a buddion i gleifion.